

PAP JÓZSEF HATVANÉVES

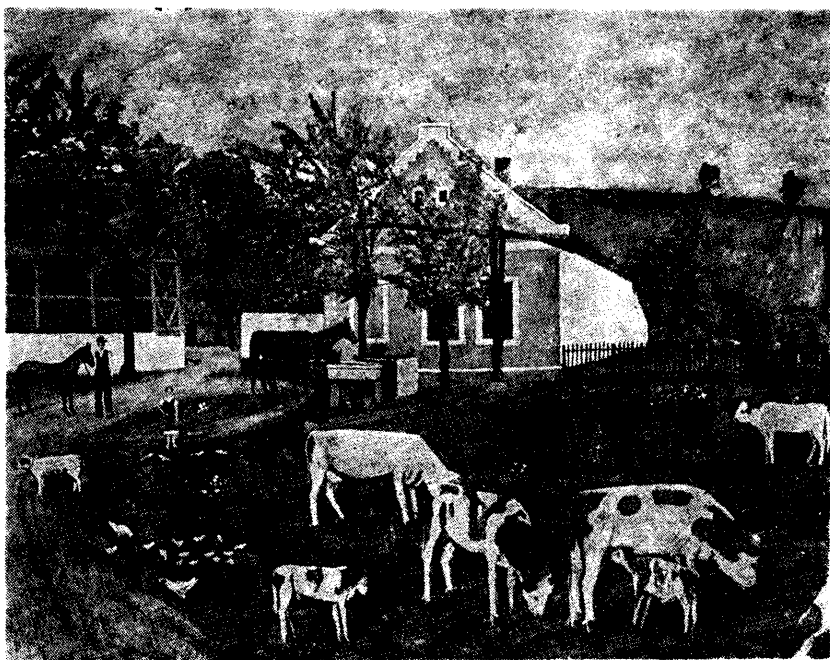
„A vers van” — mondja a *Véraláfutás* című kötetének egyik versében Pap József, s a kritikus, aki nyomon kíséri a költőt művészi útján, hajlamos arra, hogy éppen e kijelentésben lásson fontos megnyilatkozást — a majd negyven esztendő írói pálya leg-tömörösebben megfogalmazott tapasztalatát lelje meg benne képletszerű egyszerűségében.

Mert Pap József pályája még a negyvenes évek második felében kezdődött. A jugoszláviai magyar irodalom felszabadulás utáni első könyvében, a *Téglák, barázdák* című 1947-es antológiában már szerepel, méghozzá novellával, ami jól mutatja, hogy közelről sem szabályos indulás volt az övé. Legtöbben a verstől szoktak a prózához pártolni, ő a vershez pártolt, s maradt hozzá hű mindmáig. Igaz, első kötetére sokáig kellett várnunk, 1963-ig, amikor *Rés* címmel adta közre amit addig érdemesnek tartott a közönség szeme elé tárni. Ezt tíz év múlva követte csak a második, a *Rendhagyó halászás*... Könnyű tehát ezekből az adatokból arra következtetnünk, hogy Pap József nem a könnyedén megnyilatkozó költők fajtájából való, mert ezek a külső történések — jellemzően — költészetének lényeges jegyeire is emlékeztetnek, nevezetesen arra, hogy a tömörítő szenvedély, az elvonatkoztató kedv csak a lényegyet akaró, azt kutató figyelemnek a sajátja. Ezért történt meg, hogy a kezdő költő ideáljától, Federico García Lorca áradó szürrealizmusától távolodva Vasko Popa versvilágához kereste a rokoni szálakat, amely — tudott ez — egy szófukar, de szenvedélyesen fogalmi képekben gondolkodó költő alkotása. Elhagyás, elvonatkoztatás — ezek a költői gondolkodás „technikái” eszközei Pap Józsefnél, s mennyire jellemző, hogy Gál László emlékéit idéző versében költői irigységgel mondja: „neked sikerült ponttá lenned”! Kemény és epigrammaszerű a legtöbb Pap József-vers is: nem a zenész és nem a festőművész az analógiája, hanem a szobrász. Közben ő is ki van szolgáltatva

a múza szeszélyes kedvének, talán jobban még, mint az áradó és a bőbeszédű, könnyen dalra kelő költők. Azok az ihlet apályát is kibeszélhetik, neki várnia kell a „szavak kegyelmére”, mert neki nem sok szó kell, hanem egy, de annak lényegesnek és véglegesnek kell lennie.

Már azért is, mert igazi költői ambíciója diktálja neki ezt az igényt, az pedig hangzik a következőképpen: „nevén szólítani a megnevezhetetlent”!

BORI Imre

Szállásunk előtt